

SAMLENOTAT

8. november 2006

J.nr.

Ref. SVF/PEN

Energidelen af rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 23. november 2006

1. Bæredygtig energiproduktion og –forbrug: Fremme af energieffektivitet og vedvarende energi

s. 2

Kommissionens meddelelse ”Handlingsplan for energieffektivitet: udnyttelse af potentialet”

KOM (2006)545

- *Fremlæggelse af handlingsplan*
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
- *Politisk drøftelse.*

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen vil på Rådsmødet for Energi den 23. november 2006 præsentere handlingsplanen ”Handlingsplan for energieffektivitet: udnyttelse af potentialet”. Handlingsplanen blev fremlagt den 19. oktober 2006 som et fælles udspil fra Kommissionens formand Barroso og energikommissær Piebalgs (dansk udgave modtaget den 1.11.06). Handlingsplanen er en opfølgning på Grønbogen om Energieffektivitet: Få Mere ud af Mindre, fra juni 2005. Handlingsplanen indeholder analyser, potentialevurderinger og mere end 75 forslag til initiativer, som Kommissionen – under forudsætning af Rådets og Europa-Parlamentets samtykke - vil iværksætte. Med udgangspunkt i de mange initiativer har Kommissionen opstillet 10 prioriterede foranstaltninger. Der er generelt god overensstemmelse mellem forslagene vedrørende energieffektivisering i regeringens indspil ”En Samlet Energipolitik for Europa” og handlingsplanen. En væsentlig forskel er dog, at Kommissionens handlingsplan ikke indeholder forslag om bindende målsætninger for medlemsstaternes energispareindsats.

På rådsmødet forventes en politisk drøftelse på baggrund af prioriteringen af de mulige indsatsområder og af energieffektivitets handlingsplanens rolle i forhold til Kommissionens kommende forslag til en samlet europæisk energipolitik, som skal drøftes på forårsmødet i Det Europæiske Råd. Formandskabet forventes at fremlægge nogle spørgsmål med henblik på en fokusering af drøftelserne. Desuden forventes Rådsmødet at resultere i vedtagelse af et sæt konklusioner om handlingsplanen.

2. Baggrund

Spørgsmålet om en stærkere europæisk indsats for at opnå en mere effektiv energiudnyttelse er aktualiseret dels på grund af EU's voksende afhængighed af importeret energi, dels på grund af erkendelsen af betydningen af energiforbrugets påvirkning af miljøet, herunder især klimapåvirkningen og dels på grund af bl.a. danske erfaringer, som har vist, at det er muligt at kombinere en effektiv indsats for at effektivisere energiforbruget i husholdningerne og i erhvervslivet med en generelt ekspanderende samfundsøkonomi. Specielt har muligheden for at skabe nye europæiske arbejdspladser på grundlag af teknologi, baseret på energieffektivisering, været tillagt vægt. Baggrunden er desuden undersøgelser, som har vist, at Europa på en omkostningseffektiv måde kan spare 20% af EU's nuværende primære energiforbrug (primære energiforbrug = forbrug af brændsler), og analyser som viser, at øget energieffektivitet er den mest omkostningseffektive måde at reducere energiforbrugets miljøbelastning og forbedre energiforsyningssikkerheden på. Besparelspotentialet på 20% svarer til summen af Finlands og Tysklands nuværende energiforbrug og beløber sig i dagens prisniveau til en værdi af € 60 mia. årligt.

Kommissionen fremlagde i juni 2005 Grønbogen om Energieffektivitet: Få mere ud af mindre. Grønbogen blev debatteret på Rådsmødet den 1. december 2005. På dette rådsmøde blev

der vedtaget et sæt konklusioner, som sammen med formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i marts 2006, Europa-Parlamentets udtalelse, Medlemsstaternes kommentarer og kommentarer fra interesseorganisationer og græsrodsbevægelser i forbindelse med høring af Grønbogen, har været retningsgivende for Kommissionens udarbejdelse af energieffektivitets-handlingsplanen.

Der forventes enighed på Rådsmødet om et sæt konklusioner, som ud over at signalere Rådets positive indstilling til øget indsats for en mere effektiv energiudnyttelse også vil pege på nogle indsatsområder, som Kommissionen især bør prioritere højt i dens kommende arbejde.

Handlingsplanen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant, da der ikke er tale om et konkret lovgivningsforslag.

4. Nærhedsprincippet

Handlingsplanen er ikke en retsakt. Handlingsplanen indeholder forslag om fælleseuropæisk indsats på en række områder, hvor nationale foranstaltninger enten ikke vil være hensigtsmæssige eller ikke er mulige. Det gælder eksempelvis således initiativer til bedre energieffektivitet for energi-forbrugende produkter, biler og dæk..

5. Formål og indhold

Handlingsplanen udstikker rammer for politikker og initiativer med henblik på at spare 20 % af EU's årlige primære energiforbrug i energisektoren inklusive transport inden udgangen af 2020. Undersøgelser, som Kommissionen har ladet gennemføre, har vist, at der i Fællesskabet er et potentiale for omkostningseffektive besparelser på 20 % i perioden 2007-2020. Det er dette "energispild", som adresseres i handlingsplanen gennem en lang liste med forslag til omkostningseffektive initiativer, nogle med høj prioritet og andre med henblik på gennemførelse senere i handlingsplanens seksårige periode. Efter udløbet af handlingsplanens periode vil der dog fortsat være behov for initiativer, hvis det fulde besparelspotentiale skal nås. Intentionen bag handlingsplanen er at mobilisere offentligheden og politikere på alle niveauer sammen med markedsaktører for derigennem at ændre det indre marked, således at det giver EU's borgere den mest energieffektive infrastruktur, de mest energieffektive bygninger, apparater, produktionsprocesser, transportmidler og energisystemer i verden. Det fremhæves i Handlingsplanen, at energieffektivitet ikke kun er et spørgsmål om lovgivning, men også drejer sig om velinformerede enkeltpersoners handlingsvalg.

Handlingsplanen opstiller 10 prioriterede initiativområder:

- Mærkning af og minimums-effektivitetsnormer for apparater og energiforbrugende udstyr.
- Bygningers energieffektivitet og 0-energihuse.
- En mere energi-effektiv el-distribution og el-produktion, herunder fremme af kraftvarme.
- Højere brændstofeffektivitet for biler.
- Bedre finansieringsmuligheder for investeringer i energieffektivitet for små og mellemstore virksomheder og såkaldte "energi service virksomheder" (ESCOs).

- Stimulering af energieffektivitet i de nye medlemsstater.
- Sammenhængende brug af beskatning med henblik på at fremme øget energieffektivitet.
- Bedre opmærksomhed på og viden om energieffektivitet.
- Energieffektivitet i områder i udvikling, herunder et "Borgmestrenes Konvent" med 20-30 borgmestre fra de europæiske storbyer, som er foregangsbyer, når det gælder effektiv energiudnyttelse.
- Fremme af energieffektivitet på verdensplan.

Handlingsplanen rækker 6 år frem til udgangen af 2012. Kommissionen planlægger i overensstemmelse med fastlagte regler at gennemføre en evaluering af planen i 2009.

Allerede omkring årsskiftet 2006/07 skal Kommissionen fremlægge en ny handlingsplan for en samlet europæisk energipolitik. Denne handlingsplan vil bl.a. blive drøftet på mødet i Det Europæiske Råd i foråret 2007. Det forventes, at Handlingsplanen om energieffektivitet vil indgå stort set uændret som en del af den handlingsplan, som omfatter EU's samlede energipolitik.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig endnu.

7. Gældende dansk ret og konsekvenserne herfor

Ikke relevant da der ikke er tale om et forslag til en retsakt.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Vedtagelsen af rådskonklusionerne vil sanktionere en ambitiøs opfølgning af handlingsplanen om energieffektivitet. Handlingsplanen har indirekte konsekvenser for Danmark, da den vil være retningsgivende for Kommissionens kommende konkrete lovgivningsforslag. Konsekvenserne kan dog ikke specificeres fuldt ud på nuværende tidspunkt. For så vidt angår konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet vil initiativer, der indebærer et lavere energiforbrug, medføre positive konsekvenser for miljøet, da det i videst mulige udstrækning vil være energi baseret på forurenende og drivhusgasudledende fossile brændsler, som fortrænges. I forbindelse med behandlingen af de konkrete forslag, som Kommissionen efterfølgende fremlægger, vil konsekvenserne for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet blive belyst. På en række områder kan fælles EU-initiativer give større og mere omkostningseffektive besparelser end nationale initiativer. Realiseringen af forslagene i handlingsplanen kan derfor medvirke til reducere udgifterne til opfyldelsen af de nationale danske energibesparelsesmålsætninger. I forbindelse med implementering af Ecodesign-direktivet, som er et af de konkrete tiltag i handlingsplanen, kan det imidlertid allerede nu konstateres, at den hastigere og mere ambitiøse implementering indebærer betydelig højere administrative omkostninger for staten end oprindeligt forventet.

9. Høring

Handlingsplanen i dansk version er sendt i høring med en frist til den 21. november 2006. Folketingets Europaudvalg vil blive orienteret om resultatet af høringen.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkast til Rådskonklusioner om Handlingsplanen drøftes i Rådets arbejdsgruppe for energi på grundlag af et oplæg fra formandskabet. Den danske forhandlingsposition baseres på det danske indspil af 12. oktober 2006 til en samlet europæisk energipolitik, som opnåede en meget bred opbakning fra de politiske partier. På grundlag af de foreløbige forhandlinger kan det forventes, at det udkast til konklusioner, som fremlægges på Rådsmødet den 23. november 2006, vil indeholde:

- en tilkendegivelse fra Rådet om at ville samarbejde med Kommissionen om at effektivisere energiudnyttelsen i Fællesskabet,
- en prioritering af de mange mulige indsatser, som Kommissionen har anført, herunder en forstærket indsats omfattende om nødvendigt lovgivning mht. transportsektorens energiforbrug og en høj prioritering af initiativer overfor mærkning af og minimumseffektivitetsstandarder for energi-forbrugende produkter,
- en forstærket forsknings- og udviklingsindsats med hensyn til energieffektiviserings-teknologier, og
- yderligere satsning på energieffektivisering i bygninger.

Drøftelserne i energiarbejdsgruppen har vist, at stort set alle Medlemsstater tillægger energieffektivitet stor betydning for EU's samlede energipolitik. Ingen medlemsstater støtter dog det danske forslag om bindende målsætninger.

11. Regeringens generelle foreløbige holdning

Det vurderes, at handlingsplanen er udtryk for en ambitiøs og positiv vilje til at søge at realisere det konstaterede omkostningseffektive potentiale for besparelser på 20 % af Europas samlede energiforbrug i perioden frem til 2020. Besparelsesinitiativerne omfatter både slutforbrug, forsyningssektoren og transport. Besparelspotentialet sættes i relation til Fællesskabets forbrug af brændsler (det primære energiforbrug) og derved når man frem til den enkle formel for omkostningseffektive besparelser på "20 % inden udgangen af 2020".

Målsætningen om besparelser på 20 % frem til 2020 gælder for EU som helhed. Der lægges i handlingsplanen ikke op til en ændring af den vejledende målsætning om i gennemsnit 1 % besparelser per år over den 9-årige periode fra 2008-17, som i foråret 2006 blev fastlagt med direktivet om energieffektivisering og energitjenesteydelser.

I det danske oplæg til en samlet energipolitik for Europa foreslås bindende målsætning for energibesparelser i slutforbruget på 1,15 % gældende for hver enkelt medlemsstat i perioden frem til 2025. Dette er mere ambitiøst end Kommissionens forslag.

Det er i overensstemmelse med gældende dansk holdning, at Kommissionens handlingsplan lægger op til en hurtig implementering af Eco-design direktivets muligheder for at indføre eller skærpe energi-effektivitetskravene til energiforbrugende produkter og til en revision og udvidelse af direktivet om mærkning af apparater. Det er ligeledes meget tilfredsstillende, at disse tiltag tillægges en høj prioritet af Kommissionen. Selvom der er en merudgift forbundet med den hurtigere og mere ambitiøse implementering, vurderes der at være tale om omkostningseffektive tiltag.

Det er i overensstemmelse med dansk energipolitik, at energieffektivisering og energibesparelser fremhæves som et meget vigtigt element i den samlede energipolitik, og mange af de konkrete forslag harmonerer i øvrigt godt med dansk energipolitik og med det danske indspil til en samlet europæiske energipolitik. Det bemærkes dog, at handlingsplanen ikke indeholder forslag om bindende målsætninger for medlemsstaternes energispareindsats svarende til forslaget om en bindende målsætning om en årlig besparelse på 1,15 % af det endelige energiforbrug, som indgår i det danske EU-indspil af 16. oktober 2006, En Samlet Energipolitik for Europa.

Regeringen finder derfor, at Danmark bør støtte positive rådskonklusioner, som giver Kommissionen vejledning om, hvordan de mange foreslåede initiativer bør prioriteres, herunder konklusioner, som

- påskønner Kommissionens hidtidige arbejde og opfordrer den til at gå videre med realisering af det påviste omkostningseffektive energi-besparelspotentiale, idet der så vidt muligt anvendes markedsbaserede instrumenter,
- prioriterer indsatsen med minimumsnormer for energieffektivitet og mærkning af energiforbrugende produkter højt,
- er rettet mod transportsektorens energiforbrug gennem ambitiøse aftaler med bilindustrien og om nødvendigt direkte regulering, og som bl.a. omfatter skærpede krav til personbiler og lette varebilers energieffektivitet samt de besparelser, der følger af nedsat rullemodstand fra bildæk og korrekt dæktryk,
- peger på behovet for en yderligere indsats for at effektivisere energiforbruget i Europas bygninger, såvel i eksisterende bygningsmasse som i nybyggeri
- fastsætter bindende mål for medlemsstaternes energispareindsats på niveau med det danske indspil på 1,15 % årligt,
- understreger behovet for øget EU-satsning på forskning og udvikling inden for energieffektivitet,
- anbefaler udnyttelse af EU's regionale fonde til at fremme energieffektive løsninger i medlemsstaterne,
- anbefaler, at fremme af energieffektivitet inkluderes i EU's energirelationer rettet mod tredjelande, og
- anbefaler, at der ved Kommissionens udvælgelse af konkrete forslag til initiativer foretages vurderinger af de mulige konsekvenser, samt at de efterfølgende resultater evalueres.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.